

РЕЦЕНЗИЈА КЊИГЕ

ОСНОВИ ДЕФЕНДОЛОГИЈЕ

др Душко Вејновић, др Предраг Обреновић

Књига **Основи дефендологије** аутора проф. др Душка Вејновића, редовног професора Универзитета у Бања Луци - Факултета безбједносних наука, Факултета политичких наука, Факултета физичког васпитања и спорта и Шумарског факултета и др Предрага Обреновића, мајора Оружаних снага БиХ ускоро излази из штампе. У току писања књиге аутори су на 367 страница књиге навели 378 (тристотинеседмдесетосам) цитата и фуснота, те користили преко 200 (двиејестотине) извора (књига, интернет страница и законских и позаконских аката). Од тога су користили 127 књига и научних радова иностраних аутора на енглеском језику или преводу на српски језик и 58 књига и научних радова домаћих аутора.

Аутори посебно истичу да основи теорије дефендологије државе требају и морају бити засновани на постулатима објективног емпијског тумачења свијета, природе и друштва. Такође, ове теорије морају и требају уважавати и све постулате научних теорија из области социологије, филозофије, политикологије, права и других друштвених наука. Основни постулат, научни дискурс **заштита+одбрана=безбједност**, који обједињава дефендологија као нова парадигма, на којој ће се заснивати дефендолошка теорија у будућности мора бити нуклеус и полазна тачка у истраживањима безбједносних појава, процеса и односа, јер без одговарајућих и у пракси провјерених теоријских поставки истраживања безбједносних појава, процеса и односа, они остају на нивоу индивидуалних запажања. Без научне заснованости таква истраживања дају скромне и непоуздане резултате, што уважају аутори посебно истичу. Чиста емпирија у истраживањима безбједносних појава, процеса и односа у држави, са становишта ширих друштвених интереса, има мале вриједности. Теорија треба бити претходница-водиља.

Књига *Основи дефендологије* аутора др Душка Вејновића и др Предрага Обреновића представља основе нове научне дисциплине, која ће истовремено будућим генерацијама, читаоцима, приближити научно поље дјеловања Дефендологије као науке о заштити, одбрани и безбједности, као парадигма владајуће теорије највишег обима која на нов начин дефинише законе структуре и динамике у ужим научним областима, као што су заштита, одбрана и безбједност. Дефендологија представља одговор научне и стручне заједнице на једно политичко, историјско и културно стање у коме се налази БиХ, регион, а можемо слободно рећи и цјелокупно човјечанство. Њено централно питање заштите, одбране и безбједности тиче се односа прошлости, садашњости и будућности, како у Републици Српској, Босни и Херцеговини, региону, тако и свијету уопште. Садашњост у којој живимо је нестабилна, она је значајно условљена неким узнемиравајућим посебностима које долазе највише из прошлости, али и садашње дјеломичне неодговорности и несналажења политичких елита и субјеката међународног права.

Књига *Основи дефендологије* уважених аутора, поред предговора, закључака и прегледа кориштене литературе има 6 цијелина које су међусобно методолошки повезане. У првој цијелини под насловом Општа разматрања, аутори, читаоца садржаја ове књиге, уводе у размишљање о стању заштите, одбране и безбједности уопште, о стању његове безбједности. Управо кроз то увођење у размишљање, аутори, истом том читаоцу „крче” пут и усмјеравају га према сазнању на који начин може да спозна како своју безбједност, односно, заштиту, одбрану и безбједност да подигне на већи ниво у овом изузетно турбулентном окружењу. Тај пут спознаје, назива се Дефендологија, наука о заштити, одбрани и безбједности, појединца, групе, народа, државе, нације, човјечанства. Свака наука, да би била наука, научна дисциплина, мора имати свој предмет изучавања, методе изучавања, као и своје развојне области. Управо све ово, аутори су образложили у другој цијелини под насловом Основи Дефендологије, науке о заштити, одбрани и безбједности. Приликом обраде ове цијелине, аутори су посебну пажњу посветили дефинисању предмета истраживања Дефендологије, као и њених развојних области (заштита, одбрана, безбједност) и подручја дјеловања.

Тежња свих народа је да имају своју националну државу. Огромној већини народа диљем „свјетског шара” пошло је за руком да током свог историјског развоја створе своју државу. Дути временски период, националне државе су биле кључни субјекат међународних односа, међународног права. Период којем смо свједочили је био покушај да се национална држава као главна локомотива „истисне” са колосјека заштите, одбране и безбједности. Због тога су уважени аутори кроз обраду садржаја у цјелини под насловом Заштита, одбрана и безбједност као функције државе, указали на повратак националне државе, у много јачем облику, него што је прије била у међународним односима, као кључном субјекту заштите, одбране и безбједности појединца и народа као цјелине. Да би потврдили своју хипотезу, аутори су кроз компарацију основних теорија међународних односа и безбједности, још једном указали на одлучујућу улогу националне државе у изградњи безбједнијег друштва у будућности.

Без обзира што је национална држава кључна у погледу очувања и изградње безбједности, она на неке изазове безбједности не може сама одговорити, зато национална држава постаје чланица регионалних и глобалних међународних организација чији је основни циљ заштита и унапређење регионалне и глобалне безбједности, као и заштита тренутног безбједносног поредка. Због тога у дијелу књиге под називом Међународне глобалне и регионалне организације за заштиту, одбрану и безбједност, аутори су нас упознали са улогом, циљевима и задацима најзначајнијих регионалних и глобалних међународних организација чија је мисија, између осталог, унапређење и заштита безбједности на регионалном и глобалном нивоу. У циљу што лакшег разумијевања улоге државе у очувању и унапређењу заштите, одбране и безбједности, аутори су нас „провели” објашњењима кроз основне постулате кључних теорија безбједности и међународних односа.

Тренутно стање међународних односа одликује једно веома динамично и турбулентно стање. Управо такво стање, као последицу има појаву нових или модификацију већ присутних изазова, ризика и пријетњи. У дијелу књиге-цјелини, Савремени изазови, ризици и пријетње, аутори, су изнијели основне карактеристике савремених изазова, ризика и пријетњи са којима се суочава цјелокупно људско друштво на регионалном и глобалном нивоу.

У дијелу књиге под називом Дефендологија и Босна и Херцеговина, аутори, будућег читаоца и све кориснике ове књиге упознају са стањем заштите, одбране и безбједности у БиХ. Кроз обраду ове цијелине, посебна пажња је посвећена образлагању структуре, мјеста и улоге полицијских и безбједносних агенција и организација у БиХ, на ентитетском и државном нивоу, чија је намјена заштита, одбрана и безбједност грађана и материјалних ресурса на територији дејтонске БиХ.

По свом предмету истраживања Дефендологија као наука припада породици друштвених и хуманистичких наука. Због тога приликом истраживања појава, процеса и односа у оквиру научног поља Дефендологије, истраживачима су на располагању све методе истраживања друштвених и хуманистичких наука, међу којима посебно истичемо аналитичку, дијалектичку, синтетичко-дедуктивну, компаративну, статистичку..., итд., које су аутори веома зналачки и умјешно користили.

Због тога, појава Дефендологије као науке је као свјетло на крају тунела у данашњем свијету и стању међународних односа, јер ће својим научним сазнањима у оквиру свог предмета проучавања допринјети што лакшем схватању узрочно последичне везе у међународним односима и међународној заштити, одбрани и безбједности.

Аутори посебно истичу да Босна и Херцеговина као држава богатства различитости може опстати и функционисати само на основама консензуса. Другим ријечима, Босна и Херцеговина ће бити модерна држава онда када ефикасно организује реалне људске интересе и култивише интересни хаос и ирационално сукобљавање интереса преводи у хармонију, а до тада она ће и даље бити „бојно поље” на коме ће се сукобљавати интереси Истока и Запада, Сјевера и Југа. Због тога Босна и Херцеговина дјелује као не заокружена држава. Када то кажемо истичу аутори, мислимо првенствено на њен систем заштите, одбране и безбједности који је пун испреплетених надлежности, готово агенција и организација које се баве питањем заштите, одбране и безбједности на државном нивоу, јер компарацијом процеса реформе заштитног, одбрамбеног и безбједносног сектора у Босни и Херцеговини са другим земљама региона, можемо рећи да је овај сегмент договорног босанскохерцеговачког друштва по много чему јединствен у досадашњој теорији и пракси.

На крају можемо рећи да је књига методолошки одлично постављена и сложена, а писана је таквим стручно-научним језиком који омогућује потпуно разумијевање за све кориснике ове књиге, па и обичне људе.

Књига ће у првом реду користити студентима наших факултета и универзитета, стручњацима и свим запосленим на пословима заштите, одбране, безбједности, политичким и јавним радницима и свим онима који се интересују за развој Дефендологије као науке о заштити, одбрани и безбједности на научном дискурсу *заштити+одбрана=безбједности*.

Честитам ауторима и књигу са задовољством препоручујем издавачима за штампу у интегралном облику.

У Бањој Луци, 28.3.2019. године

Академик проф. др Драго Бранковић
Академија наука и умјетности Републике Српске